

Lahden kaupunginhallitus
Lahden kaupunki/kirjaamo

OIKAISUVAATIMUS

Oikaisuvaatimuksen tekijät:

1. [REDACTED], [REDACTED]
2. [REDACTED], [REDACTED]

Prosessiosoite:

[REDACTED]

Päätös, johon haetaan oikaisuvaatimusta

Kaupunginhallituksen päätös 30.1.2023 § 35

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Vaadimme, että kaupunginhallitus kumoaa konsernihallinnon palvelualueen käyttösuunnitelmaa 2023 koskevan päätöksensä 30.1.2023 § 35 siltä osin, kun se koskee 1,9 milj. euron toistuvaisavustuksen myöntämistä KOKO Lahti Oy:lle.

Perustelut

Perusteena kaupunginhallituksen päätöksen kumoamiselle on kielletty EU:n valtiontuki. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella kaupunginhallituksen toistuvaisavustus KOKO Lahti Oy:lle muodostaa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen. KOKO Lahti Oy toimii samoilla markkinoilla kuin monet yksityiset toimijatkin. Toimenpiteen luonteen arvioinnissa olennaista on se, että rahoituspäätöksellä annetaan valikoivaa etua KOKO Lahti Oy:lle ja sillä vääristetään kilpailua.

Euroopan unionin tuomioistuimen soveltamiskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että myös kunnan myöntämä tuki voi olla SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Tuen olemassaolon arvioinnissa on keskeistä se, että KOKO Lahti Oy saisi toiminta-avustuksella sellaista taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisissa kilpailuolosuhteissa tai tavanomaisilla markkinaehdoilla yksityisiltä rahoituslaitoksilta. Unionin valtiontukisääntöjä sovelletaan vain toimenpiteisiin, jotka täyttävät kaikki unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätyt kumulatiiviset edellytykset: 1) toimenpiteen on oltava valtion toteuttama ja rahoitettu valtion varoin, 2) siitä on oltava taloudellista etua tuensaajille, 3) edun on oltava valikoiva siltä osin kuin se suosii tiettyjä yrityksiä ja 4) toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua siten, että se voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kaupunginhallituksen Koko Lahti Oy:n toiminta-avustusta koskevassa päätöksessä kaikki edellytykset täyttyvät.

EU:n säännösten ja oikeuskäytännön edellytyksenä ei ole se, että tuki todella vaikuttaa EU-maiden väliseen kauppaan vaan ainoastaan sitä, että tuki voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. KHO on päätöksessään 8.4.2020 T 1604 todennut kunnan osuuskunnalle vuokraaman liiketilan osalta, että asiassa ei ole myöskään arvioitavissa, että kysymys olisi puhtaasti paikallisesta vaikutuksesta eivätkä kilpailu- ja kauppavaikutusta koskevat edellytykset saattaisi siten täytyä.

Komission tiedonannon (2016/C 262/01) 66 kohdan mukaan perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu etu on mikä tahansa taloudellinen hyöty, jota yritys ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, toisin sanoen ilman valtion toimenpidettä. Tiedonannon 67 kohdan mukaan ainoastaan toimenpiteen vaikutuksilla yritykseen on merkitystä, ei valtion toimenpiteen syyllä eikä tavoitteella. Edusta on kyse aina, kun yrityksen taloudellinen tilanne paranee sellaisen valtion toimenpiteen johdosta, jonka ehdot poikkeavat tavanomaisista markkinaehdoista. Tämän arvioimiseksi yrityksen taloudellista asemaa toimenpiteen jälkeen olisi verrattava sen taloudelliseen tilanteeseen, jos toimenpidettä ei olisi toteutettu.

Tiedonannon 76 kohdan mukaan markkinataloustoimijatestin tarkoituksena on selvittää, onko valtio myöntänyt yritykselle etua, koska se ei ole toiminut markkinataloustoimijan tapaan kyseisessä transaktiossa. Tässä suhteessa ei ole merkitystä sillä, muodostaako toimenpide julkisyhteisöjen kannalta järkevän tavan yhteiskuntapolitiikkaan (esimerkiksi työllisyys) liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Vastaavasti tuensaajan kannattavuus tai kannattamattomuus ei ole sinänsä ratkaiseva tekijä määritettäessä, onko kyseinen taloudellinen transaktio markkinaehtojen mukainen. Ratkaisevaa on se, ovatko julkisyhteisöt toimineet, kuten markkinataloustoimija olisi toiminut vastaavassa tilanteessa. Jos näin ei ole, tuensaajayritys on saanut taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa ja jonka johdosta sen tilanne on edullisempi kuin sen kilpailijoiden.

Tiedonannon 78 kohdan mukaan sitä, onko valtion toimenpide markkinaehtojen mukainen, on tutkittava etukäteen niiden tietojen perusteella, jotka olivat saatavilla toimenpiteestä päätettäessä. Tiedonannon 79 kohdan mukaan, jos jäsenvaltio väittää, että se toimii markkinataloustoimijana, mutta tästä on epäilyjä, jäsenvaltion on toimitettava todisteita, joista käy ilmi, että päätös kyseisen transaktion toteuttamisesta tehtiin sellaisten taloudellisten arviointien perusteella, jotka samankaltaisissa olosuhteissa rationaalisesti toimiva markkinataloustoimija (jonka ominaisuudet vastaavat kyseisen julkisen elimen ominaisuuksia) olisi tehnyt määrittääkseen transaktion kannattavuuden tai taloudelliset edut.

Kunnan viranomaisen, tässä tapauksessa kaupunginhallituksen, päätöksen esittelytekstissä tai valmisteluasiakirjoissa tulisi kuvata menettely, jolla on selvitetty mahdollisen tuen määrä ja laatu (hyväksyttävyyden peruste) tai jolla todetaan, että päätös ei sisällä valtiontukea.

Kaupunginhallituksen päätöksen liitteessä on todettu, että ryhmäpoikkeusasetuksessa mainittuja tukimuotoja KOKO Lahti Oy:n toiminnan näkökulmasta ovat erityisesti tuet kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen (asetuksen 11 jakso) ja tuet monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille (asetuksen 12 jakso). Näiden osuus KOKO Lahti Oy:n toiminnassa on täysin marginaalista eivätkä poista sitä, että toimintatuki on EU:n valtiontukisäännösten vastaista.

KOKO Lahti Oy:n omien nettisivujen mukaan yhtiö tarjoaa monipuoliset ja muuntuvat tapahtumatilat ja tuotantopalvelut 10 - 20 000 hengen tilaisuuksille Lahdessa. Koko Lahti Oy on merkittävä kevyen musiikin tilaisuuksien järjestäjä Lahdessa ja tältä osin se kilpailee

muiden alan toimijoiden kanssa. Lisäksi Koko Lahti Oy:n tytäryhtiö Lahti Events Oy järjestää moninaisia tapahtumia, jotka myös kilpailevat muiden alan toimijoiden kanssa. Lahden lisäksi Lahti Events Oy järjestää tilaisuuksia myös muualla Suomessa (esim. MXGP Finland kisat Hyvinkäällä kesällä 2022). Lahti Events Oy:n nettisivujen mukaan yhtiö toimii mm. seuraavilla aloilla:

- Yritystapahtumat
- Messut
- Konferenssit
- Kokoukset
- Konsertit
- Urheilutapahtumat

Lahden Messut Oy on sulautunut 1.1.2017 KOKO Lahti Oy:hyn. Lahden Messut on KOKO Lahti Oy:n aputoiminimi. Lahden Messut Oy ja sittemmin KOKO Lahti Oy on päävuokralaisena Lahti-konserniin kuuluvan Spatium Toimitilat Oy:n omistamassa Lahti-hallissa. Messutoiminta on Suomen mittakaavassa erittäin laajaa. Lahti on ainoa kaupunki, joka omistaa messutoimintaa harjoittavan yhtiön. Lahden ja suurten kaupunkien messutoiminta kilpailee EU-tasoisesti eri messutapahtumista. Messutoiminta on kilpailtua toimintaa, johon myönnetty tuki on aina EU:n valtiontukisäännösten vastaista.

Koko Lahti Oy ja Lahti Events Oy toimivat kilpailuilla markkinoilla eivätkä ne toimi miltään osin julkisen vallan käyttäjinä.

Toiminta-avustus ei ole korvamerkittyä ja yhtiö voi käyttää sen täysin vapaasti oman harkinta mukaan myös toimintoihin, jotka kilpailevat yksityisten toimijoiden kanssa. KOKO Lahti Oy ja sen tytäryhtiö ovat taloudellisessa mielessä kriisiyhtiöitä eli kyse on enemmän tuesta, jolla mahdollistetaan yhtiöiden toiminnan jatkaminen.

Lahdessa 13.2.2023

